

VO-ACADEMIE: 5 JAAR WERKEN AAN PROFESSIONELE ONTWIKKELING

Vliegende start in 2012

Op 1 januari 2013 opende de VO-academie officieel haar spreekwoordelijke deuren. Aanleiding voor de oprichting van de VO-academie was de afspraak in het bestuursakkoord 2012 – 2015 (zie kader). Het was het begin van een landelijk expertisecentrum dat zich in vijf jaar zou ontwikkelen tot dé plek voor alles wat met professionalisering van schoolleiders, en later ook bestuurders, te maken heeft.

Beroepsprofiel en eerste leertrajecten

De VO-academie richtte zich in eerste instantie op schoolleiders; te beginnen met de ontwikkeling van een beroepsprofiel (met aandacht voor bekwaamheid), het schoolleidersregister en de eerste leertrajecten, waaronder VO-management-coach en Lead&Learn.

Niet alleen schoolleiders, maar ook bestuurders willen zich graag blijvend ontwikkelen en dus werd ook voor deze doelgroep binnen afzienbare tijd een serie trajecten ontwikkeld, zoals Collegiale Bestuurlijke Visitatie.

Doelgroepen en (leer)loopbaan

Mede naar aanleiding van de uitkomsten van de landelijke Monitor Professionalisering Schoolleiders en Bestuurders, en op basis van inzichten vanuit de trajecten en onderzoek, richtte de VO-academie haar activiteiten nog meer op de behoefte in het veld; er kwam ook meer aandacht voor diverse doelgroepen, bijvoorbeeld team- en afdelingsleiders. In de loop der jaren is het professionaliseringsaanbod steeds meer verfijnd en toegespitst op de (leer)loopbaan van schoolleiders en bestuurders.

Kroon op het werk

Als mooie kroon op het jubileum werd in 2018 de VO-academie ingebeld in de VO-raad. Een duidelijk signaal van de sector dat de VO-academie haar bestaansrecht heeft bewezen. Het vaste programma van de VO-academie bestaat nu uit professionaliseringsactiviteiten waarin leren van en met elkaar het uitgangspunt is. Als expertisecentrum blijft de VO-academie kennis ontwikkelen, ontsluiten en delen. Zo geeft de VO-academie een blijvende impuls aan professionalisering van schoolleiders en bestuurders in de sector.

De VO-raad zal daarnaast zorg dragen voor de realisatie van een hoogwaardig, dekkend, op de behoefte van scholen geënt opleidingsaanbod. Ook worden door de VO-raad leernetwerken ontwikkeld waar scholen ervaringen kunnen uitwisselen en waar men terecht kan voor coaching, 'twinning' en peer reviews. Al deze zaken krijgen gestalte onder de noemer 'VO-academie'. Het landelijk ondersteuningsaanbod van de VO-academie heeft in eerste instantie betrekking op het schoolmanagement. Een professionele school kan echter pas daadwerkelijk gerealiseerd worden wanneer alle functiegroepen die op de school werkzaam zijn, vanuit de eigen functie en rol beschikken over een grote 'vakbekwaamheid'.

Doelstelling: 'Van de schoolleiders voldoet 90% aan de geldende bekwaamheidseisen en alle beginnende schoolleiders volgen de basisopleiding voor schoolleider.'

Uit: Bestuursakkoord VO-raad – OCW 2012-2015

2013

De VO-academie gaat onder leiding van Wik Jansen, programma-manager tot januari 2015, voortvarend van start met de ontwikkeling van het Beroepsprofiel voor Schoolleiders. Ook de eerste leertrajecten worden op basis van diverse onderzoeken ontwikkeld en in gang gezet. In de eerste jaren opereert de VO-academie nog vrij onafhankelijk van de VO-raad. Een deel van de dienstverlening van het programma School aan Zet wordt ondergebracht bij de VO-academie. 2013 staat te boek als een vliegende start van de VO-academie.

De opleiding **VO-managementcoach** begint met een eerste tranche van 100 schoolleiders. In het najaar 2013 zijn er nog eens 50 schoolleiders begonnen met dit traject.

Eerste tranches van de leergangen **Strategisch HRM** en **Financieel Leiderschap** gaan van start.

Het **Beroepsprofiel Schoolleiders** wordt vastgesteld in de ALV van de VO-raad. Het beroepsprofiel is voor negen op de tien schoolleiders effectief ondersteunend, zo blijkt uit onderzoek uit januari 2014. In een volgende ALV van de VO-raad besluit men de ontwikkeling van een schoolleidersregister in gang te zetten.

De **opleidingscatalogus** wordt opgeleverd met daarin het opleidingsaanbod van commerciële opleiders. Met de opleidingscatalogus geeft de VO-academie invulling van de rol als opleidingsmakelaar voor de sector.

De eerste twee **leernetwerken** worden ontwikkeld en in gang gezet voor de sector; 'Vrouwelijke schoolleiders' en 'Leernetwerk eindverantwoordelijk schoolleiders'.

"...In de eerste twee jaar hebben we een hausse aan activiteiten ontwikkeld. Daardoor groeide het vertrouwen in de VO-academie..."

Wik Jansen

2014

Kennis ontwikkelen, delen en ontsluiten is een tweede belangrijke activiteit van de VO-academie. Niet alleen door het initiëren van onderzoeken, maar ook door een actuele website, contact onderhouden met opleiders en huisacademies, artikelen in vakbladen en het uitbrengen van katernen. Deze katernen bieden een inhoudelijke verdieping op diverse onderwerpen. Denk bijvoorbeeld aan thema's als financieel leiderschap, strategisch HRM of loopbaanleren.

Eerste tranche **Lead & Learn** gaat van start. Dit is een intervisietraject specifiek voor middenmanagers.

De eerste drie katernen verschijnen: 'Al Doende Leren' over non- en informeel leren door schoolleiders; 'Samenspel en Dialoog' over financieel leiderschap in het voortgezet onderwijs en 'Doelgericht Vertrouwen' over Strategisch HRM voor schoolleiders.

De **Beroepsstandaard** voor schoolleiders wordt vastgesteld in de ALV van de VO-raad. De standaard bouwt voort op het Beroepsprofiel. Naast competenties en bekwaamheden bevat deze beroepsstandaard negen professionele normen en een definitie van de beroepsgroep. Bij de totstandkoming van beroepsstandaard zijn in 2014 in totaal ongeveer 950 belanghebbenden actief geweest.

Bijeenkomstenreeks Moreel Leiderschap onder regie van hoogleraar Jan Bransen en Wouter Sanderse, lector Beroepsethiek van leraren.

Notitie '**Betekenisvolle inbedding van het schoolleidersregister VO**'. Deze notitie onderzoekt de mogelijkheden voor een verdere inbedding van een schoolleidersregister in de sector en is geschreven door prof. dr. Mirko Noordegraaf, dr. Scott Douglas en dr. Berit Lindemann.

2015

Wisseling van de wacht. Hans de Wit volgt Wik Jansen op als Hoofd van de VO-academie. Na twee jaar en zeer veel nieuwe activiteiten, is de naamsbekendheid van de VO-academie met sprongen vooruitgegaan. De waardering voor de ontwikkelactiviteiten voor schoolleiders en bestuurders is onverminderd hoog, zo blijkt uit de evaluaties. De masterclasses van een dagdeel met experts op diverse gebieden blijken een gewaardeerde aanvulling op het opleidingsaanbod.

“...Ik ben trots op het team van de VO-academie. We hebben een palet aan informeel en formeel leren ontwikkeld om schoolleiders en bestuurders in beweging te brengen...”

Hans de Wit

Rapport **‘Leren van besturen. Collegiale bestuurlijke visitatie in het VO’** verschijnt. Dit is een verkenning naar collegiale bestuurlijke visitatie in het voortgezet onderwijs. Auteurs zijn prof. dr. Edith Hooge en dr. Hartger Wassink. Op basis van dit onderzoek wordt de pilot Collegiale Bestuurlijke Visitaties (CBV) ingericht. Een CBV heeft als doel het bestuurlijk denken en handelen op een hoger plan te brengen door gerichte bezoeken van een visitatiecommissie aan een bestuur van een school. De visitatiecommissie bestaat uit collega-bestuurders en een onafhankelijke voorzitter en secretaris.

De eerste **Nationale Schoolleiderstop** vindt plaats onder regie van het ministerie van OCW en in samenwerking met de VO-academie, NL2025, School aan Zet en Stichting LEERkracht.

De leernetwerken krijgen een stevige impuls. Thema's zijn bijvoorbeeld 'Verbindend Vernieuwen', 'Ondernemend Leren' en 'Bildung'.

Introductie **diverse masterclasses** voor schoolleiders en bestuurders. Voorbeelden zijn 'Leidinggeven aan talentontwikkeling: hoe doe je dat?' en 'Co-creërend leidinggeven aan samenwerking in een professionele organisatie'.

De pilot **Lerend Leiderschap**, een intervisietraject voor eindverantwoordelijk schoolleiders gaat van start.

2016

De leertrajecten en impulsen voor professionele ontwikkeling van de VO-academie hebben inmiddels een stevige plek verworven in de sector. In januari van dit jaar verschijnt de eerste 'Monitor Professionele ontwikkeling schoolleiders VO 2014-2015'. De monitor is een vervolg op twee eerdere onderzoeken naar de professionaliseringsbehoefte van schoolleiders. Uit het onderzoek komt naar voren dat ruim 70% van schoolleiders aangeeft dat de activiteiten 'goed' of 'enigszins' aansluit op de opleidingsbehoefte. Mede op basis van de uitkomsten van dit onderzoek, stemt de VO-academie haar opleidingsaanbod meer af op de loopbaanfase van schoolleiders en bestuurders.

Het **Schoolleidersregister VO (SRVO)** wordt gelanceerd. Het SRVO wordt onafhankelijk van de VO-raad en heeft een eigen bestuur. Het register dient de volgende doelen: (1) de waarborging van de kwaliteit en status van het beroep richting de samenleving, politiek, schoolbestuurders en leerkrachten, (2) het concretiseren van de kennis en bekwaamheidseisen die van een schoolleider verwacht mogen worden en (3) het bevorderen van scholing c.q. professionele ontwikkeling van leidinggevend.

Voor het eerste verschijnt het **Katern Plus**, met een waaier aan artikelen over leiderschap in het voortgezet onderwijs. Nummer 6 en 7 in de reeks blauwe katernen worden uitgegeven: 'Ontmoeting en interactie' over coaching als ontwikkelinstrument en 'Sturen vanuit visie' over Strategisch onderwijskundig leiderschap.

De tweede **Nationale Schoolleiders Top** vindt plaats. Dit keer onder regie van de VO-academie in samenwerking met het ministerie van OCW, NL2025, SRVO, het Schoolleidersplatform en de Nederlandse Vereniging van Schoolleiders.

54%

Voor beginnend schoolleiders wordt de **Inwerkimpuls** ontwikkeld en geïntroduceerd. Dit programma ondersteunt deze doelgroep met het ontwikkelen en invoeren van een inwerkprogramma in de eigen school. Onderdeel van het programma is een Inwerkimpuls Tweedaagse. 54% van de deelnemers is zeer tevreden over deze leergang, 46% tevreden.

Docenten met een ambitie om schoolleider te worden kunnen het traject **Oriëntatie op leiderschap** volgen.

2017

De VO-academie blijft zichzelf ontwikkelen, ook digitaal. Dit jaar wordt de website grondig vernieuwd en lanceert de VO-academie het online kennis- en leerplatform VOnkel. De website wordt zo de basis van de VO-academie als expertisecentrum. Het online platform biedt onder meer verdieping om te werken, kennis uit te wisselen en te leren van en met elkaar.

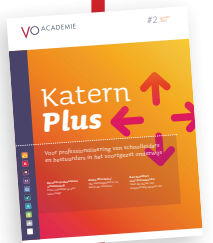

Nieuwe leergang **Peoplemanagement** van start. Deze leergang is speciaal voor middenmanagers zoals team- en afdelingsleiders. Ook het nieuwe leertraject de Onderzoekende Schoolleider begint in dit jaar.

De eerste **'Staat van de Schoolleider'** verschijnt. In deze uitgave komen diverse schoolleiders aan het woord over het beroep schoolleider. De publicatie is een samenwerking tussen de VO-raad en de Algemene Vereniging Schoolleiders.

Het tweede nummer van **Katern Plus** verschijnt en daarnaast nog eens drie blauwe katernen: 'Een frisse blik' over collegiale visitatie als instrument voor professionele ontwikkeling; 'Nieuwe inhoud, nieuwe netwerken, nieuwe perspectieven' over Inwerkprogramma's voor beginnend schoolleiders en 'Leren door vragen en luisteren' over intervisie als ontwikkelingsmethodiek.

Lancering van het online kennis- en leerplatform **VOnkel**. Inmiddels telt het platform 1.098 gebruikers.

De monitor **'Professionele ontwikkeling schoolleiders en bestuurders vo 2016-2017'** verschijnt. Uit dit onderzoek blijkt dat 88% van de schoolleiders en 92% van de bestuurders in het schooljaar 2016 – 2017 een professionaliseringsactiviteit heeft ondernomen. Deze schoolleiders en bestuurders zijn verbonden met 259 (80%) van de 324 VO-besturen in Nederland.

Gebruik aanbod VO-academie in de afgelopen jaren

- Grote besturen: 100%
- Middelgrote besturen: 85%
- Kleine besturen: 75%

2018

In de ALV van mei wordt besloten dat de VO-academie een **vast onderdeel** van de VO-raad wordt en niet meer afhankelijk is van externe financiering. Vanaf 2019 kent de VO-academie een vast programma met trajecten voor informeel leren en is de academie het expertisecentrum van de VO-raad als het gaat om verdere professionalisering van de sector.

Leonie Schouten volgt Hans de Wit op als hoofd van de VO-academie. Trajecten als VO-managementcoach en de Collegiale Bestuurlijke Visitaties, de Inwerkimpuls voor beginnend schoolleiders en de Leergang Strategisch HRM zijn gemeengoed in de sector.

Het team van de VO-academie in 2018. Van links naar rechts: Amy Meevis, Helen van Dijk, Martine de Nijs, Leonie Blom, Leonie Schouten, Lisanne Westerkamp en Sander van Veen.

Het nieuwe ondersteuningsprogramma **Voortgezet Leren** wordt ontwikkeld en in samenwerking met de VO-academie krijgen de leergangen People Management en SHRM daar een doorgang.

Het traject **College Bestuurlijke Visitatie** wordt verankerd in de sector. Tijdens de ALV in mei wordt afgesproken dat alle besturen in het voortgezet onderwijs minimaal eens in de vier jaar deelnemen aan een visitatie als visitor of gevisiteerde. Ook de Set Professionaliseringsthema's wordt vastgesteld. De Set is een hulpmiddel om richting te geven aan de professionaliseringsbeweging van bestuurders.

Pilot nieuw traject VO-intervisiebegeleider: aansluitend bij de visie 'de sector versterkt zichzelf en elkaar', wordt de pilot uitgevoerd van een nieuw traject. Zoals de VO-academie VO-managementcoaches heeft opgeleid worden nu VO-intervisiebegeleiders getraind.

Colofon KaternPlus is een uitgave van de VO-academie (www.vo-academie.nl). De VO-academie is een programma van de VO-raad opgezet om schoolleiders en bestuurders in het voortgezet onderwijs te ondersteunen bij hun (verdere) professionalisering. Deze uitgave verschijnt in een oplage van 6.000 exemplaren.

Redactie Projectteam communicatie VO-academie

Redactieadres VO-academie, Postbus 8282, 3503 RG Utrecht, T 030 232 48 00, info@vo-academie.nl

Teksten Susan de Boer, Martijn de Graaff, Frank Hulsbos, Martijn Laman, Marijke Nijboer, Carolien Nout, Bert Peene, Jacques Poell, Renée Sommer, Sander van Veen, Lisanne Westerkamp, Jacq Zinken

Eindredactie Storm Tekst & Media - Cindy Curré

Fotografie Josje Deekens, Elisabeth Ismail, iStockphoto, Dirk Kreijkamp

Ontwerp en vormgeving OSAGE / interactie en identiteit, Utrecht

Druk Bergdrukkerij, Amersfoort